

Uddannelsesprogram

Videreuddannelsesregion Syd

Introduktionsuddannelsen i retsmedicin

Retsmedicinsk Institut, Syddansk Universitet

August, 2012

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Indledning	side 3
2.1 Uddannelsens opbygning	side 3
2.2 Præsentation af ansættelsesstedet	side 3
3.1 Plan for kompetenceudvikling	side 4
3.2 Kort beskrivelse af læringsmetoder	side 12
3.3 Vejledningskursus	side 12
4. Uddannelsesvejledning	side 12
5 Evaluering af den lægelige videreuddannelse	side 13
6 Nyttige kontakter	side 14

1. Indledning

Specialet Retsmedicin er beskrevet i målbeskrivelsen, som findes på www.sst.dk, hvor også speciallægeuddannelsen er beskrevet. Speciallægeuddannelsens introduktionsforløb og hoveduddannelsesforløb understøttes ved anvendelse af uddannelsesprogrammer, som kan findes på <http://www.videreuddannelsen-syd.dk/wm246261>. Uddannelsesprogrammerne udleveres ved første ansættelse i forløbet.

2.1 Uddannelsens opbygning

Uddannelsens varighed og indhold er beskrevet i målbeskrivelsen (www.SST.dk). Dette uddannelsesprogram angiver hvordan forløbet udmøntes i det aktuelle uddannelsesforløb. Introduktionsuddannelsen består af 1 års ansættelse ved Retsmedicinsk Institut, Syddansk Universitet.

2.2 Præsentation af uddannelsens ansættelsessteder, herunder organisering af faglige funktioner og læringsrammerne

Nedenfor findes kort beskrivelse af det ansættelsessted lægen skal ansættes på i denne del af speciallægeuddannelsen. Beskrivelsen er tilstræbt kort, men kan evt. findes i mere udførlig udgave på ansættelsesstedets hjemmeside ud fra det anførte link.

Retsmedicinsk Institut, Syddansk Universitet (www.sdu.dk)

Ansættelsesstedet generelt

Instituttet har funktioner for universitetet – undervisning og forskning – og for Statsobducenturet – obduktioner med tilhørende retskemiske, retsgenetiske, retsodontologiske undersøgelser og personundersøgelser af ofre for vold, voldtægt, børnemishandling, tortur og sigtede – såvel som selvstændige retskemiske undersøgelser af narkotika og andre effekter for politiet.

Organisation af specialer og faglige arbejdsfunktioner (funktionsbeskrivelse)

Retsmedicinsk Institut ved Syddansk Universitet varetager sammen med de to andre retsmedicinske institutter i Danmark uddannelsen af speciellæger i retsmedicin. Retsmedicinsk Institut ved Syddansk Universitet har en retspatologisk afdeling, en retsantropologisk afdeling og en retskemisk afdeling. De retsmedicinske arbejdsopgaver omfatter obduktioner med tilhørende retskemiske, retsgenetiske, retsodontologiske undersøgelser og personundersøgelser af ofre for vold, voldtægt, børnemishandling, tortur og sigtede. Læger under uddannelse i retsmedicin indgår i vagtordningen vedrørende personundersøgelser, og vil få mulighed for at deltage i findestedsundersøgelser og ligsyn. Alt arbejde bliver superviseret af en statsobducent eller en vicesstatsobducent. Der gives frihed i fornødent omfang til kurser og forskningsopgave.

Undervisning

Konferencer: der er et lægemøde hver onsdag, hvor faglige og administrative emner drøftes.

Kurser og kongresser: Der gives i udstrakt grad frihed til deltagelse i kurser, kongresser og faglige møder.

Forskning

Der ydes støtte til deltagelse i det obligatoriske forskningsprojekt. Den studerende vil få udpeget en vejleder.

3.1 Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse

Kompetencemålene, der skal vurderes og godkendes er anført i målbeskrivelsen, hvor der angives forslag til læringsmetoder for hver enkelt kompetencevurdering. Målbeskrivelsen indeholder desuden en generel beskrivelse af lærings- og vurderingsstrategier (www.sst.dk).

Læringsstrategier

Dbm: Dobbeltmikroskopi
Dem: Demonstration af procedurer overfor den uddannelsessøgende
Fæt: Færdighedstræning
Kur: Deltagelse i kursus
Ses: Selvstudie
Sup: Supervision under det daglige arbejde

Kompetencevurderingsmetoder

360°: 360°evaluering
Aud: Audit
Kgk: Kursusgodkendelse
Sob: Struktureret observation
Ssa: Struktureret samtale

CHECKLISTE

Målnr. og kompetence mål. (svarende til målbeskrivelsen)	Konkretisering af mål	Læringsmetoder (valgt ud fra mulige i målbeskrivelsen)	Kompetencevurderingsmetode (som angivet i målbeskrivelsen)	Tidspunkt for opnåelse af kompetence (mdr.)	Underskrift, dato, stempel
1	Kan udføre en retslægelig personundersøgelse i hyppigt forekommende sager, herunder ofre for voldshandlinger, inkl. voldtægt, og undersøgelse af sigtede				
1.1	<i>Kan modtage rekvisition af personundersøgelse, herunder sikre de nødvendige oplysninger fra politi og sundhedsvæsen og træffe aftale om, hvorvidt Kriminalteknisk Center skal deltage</i>	<i>Sup, Ses</i>	<i>Ssa</i>	3	
1.2	<i>Kan redegøre for, hvordan man skal forholde sig til personer, som modsætter sig undersøgelse</i>	<i>Sup, Ses</i>	<i>Ssa</i>	3	
1.3	<i>Kan afgøre om formalia er overholdt, herunder sikre samtykke fra undersøgte, forældremyndighedsindehaver, sociale myndigheder i relevante tilfælde</i>	<i>Ses, Sup</i>	<i>Ssa</i>	3	
1.4	<i>Kan optage en retsmedicinsk anamnese fra undersøgte</i>	<i>Sup</i>	<i>Aud</i>	3	
1.5	<i>Kan observere og beskrive den undersøgtes fysiske og psykiske tilstand, herunder medicin, alkohol og stofpåvirkning og akutte behandlingskrævende psykiatriske tilstande af særlig retsmedicinsk relevans</i>	<i>Sup</i>	<i>Au</i>	3	
1.6	<i>Kan varetage sikring af undersøgtes beklædning</i>	<i>Sup</i>	<i>Aud</i>	3	

1.7	Kan <u>udføre</u> en objektiv, retsmedicinsk undersøgelse, herunder systematisk læsionsbeskrivelse, opmåling, nummerring, skitsetegning og digital fotooptagelse	Dem, Sup,	Aud	3	
1.8	Kan udføre en retsmedicinsk undersøgelse af kønsorganerne hos voksne ofre for voldtægt	Dem, Sup, Fæt	Sob	3	
1.9	Kan beskrive hvorledes man udfører en hulrumsundersøgelse, dvs. undersøge rektum og vagina for narkotika eller lignende fremmedlegemer, herunder vide, at dette ikke må ske under tvang	Ses	Ssa	6	
1.10	Kan udtage prøver ved personundersøgelser, herunder negleskrab, hårprøver, blod- og urinprøver, retsgenetiske referenceprøver, aftørring af hud og slimhinder til retsgenetisk undersøgelse, podning for kønssygdomme og graviditetstest	Dem, Sup, Ses, Fæt	Sob	3	
2	Kan foretage en retslægelig obduktion i ukomplicerede sager				
2.1	Kan afgøre om sundhedslovens betingelser er overholdt	Ses, Sup	Ssa	6	
2.2	Kan afgøre om alle nødvendige forhåndsoplysninger foreligger fra fx politirapport, hospitalsjournal og tandoplysninger	Ses, Sup	Ssa		
2.3	Kan forklare sundhedspersonale og politi hvorledes liget kan sikres til obduktion, herunder at det så vidt muligt forbliver urørt, at beklædning mv. om nødvendigt medsen-	Ses, Sup	Ssa	6	

	<i>des til obduktionen og lignende</i>				
2.4	<i>Kan demonstrere procedurer, som skal anvendes for at undgå forurening i forbindelse med obduktionen, herunder smittefare og forurening med spormateriale, herunder DNA</i>	<i>Sup</i>	<i>Sob</i>	6	
2.5	<i>Kan foretage en udvendig undersøgelse af et lig i forbindelse med retsmedicinsk obduktion, herunder systematisk læsionsbeskrivelse, opmåling, nummerering, skitsetegning og digital fotooptagelse</i>	<i>Dem, Sup, Ses</i>	<i>Sob</i>	3	
2.6	<i>Kan foretage sporsikring i form af negleskrab, hårprøver, rets-genetiske referenceprøver og aftørring af hud og slimhinder til retsgenetisk undersøgelse</i>	<i>Dem, Sup, Ses</i>	<i>Sob</i>	3	
2.7	<i>Kan foretage en indvendig undersøgelse, herunder demonstrere hvordan man foretager en simpel exvisceration, adskiller, udskærer og undersøger organer ved en standard-obduktion af voksne og større børn</i>	<i>Dem, Sup, Ses</i>	<i>Sob</i>	6	
2.8	<i>Kan udtage vævsprøver til mikroskopisk undersøgelse</i>	<i>Dem, Sup</i>	<i>Sob</i>	3	
2.9	<i>Kan angive indikationer for at sikre bakteriologiske og virologiske prøver, udskæring af hjertets ledningsbundet og neuropatologisk undersøgelse</i>	<i>Dem, Sup</i>	<i>Ssa</i>	9	
2.10	<i>Kan udtage materiale til relevante supplerende undersøgelser, herunder toksikologiske, bakteriologiske, virologiske og neuropatologiske un-</i>	<i>Ses, Sup</i>	<i>Sob</i>	12	

	<i>dersøgelser</i>				
3	Kan foretage en patoanatomisk makroskopisk henholdsvis mikroskopisk undersøgelse i hyppigt forekommende sager				
3.1	<i>Kan udtage vævsprøver i forbindelse med udkæring i laboratorium</i>	<i>Dem, Sup</i>	<i>Sob</i>	12	
3.2	<i>Kan beskrive normalt væv makroskopisk og mikroskopisk</i>	<i>Dem, Sup, Dbm</i>	<i>Aud</i>	12	
3.3	<i>Kan beskrive makroskopiske og mikroskopiske forandringer ved inflammation, hypertrofi, atrofi, heling, kredsløbsforstyrrelser og neoplasier på basalt niveau</i>	<i>Ses, Sup, Dbm</i>	<i>Aud</i>	12	
4	Kan foreslå sandsynlig dødsårsag og døds måde ud fra obduktionsfund og supplerende undersøgelser				
4.1	<i>Kan anvende makroskopiske, mikroskopiske og retskemiske fund til at diagnosticere de i retsmedicinen hyppigt forekommende dødsårsager</i>	<i>Ses, Sup</i>	<i>Aud</i>	9	
5	Kan udarbejde retsmedicinske erklæring til retsligt brug i ukomplicerede sager				
5.1	<i>Kan udforme en personundersøgelseserklæring indeholdende oplysninger om årsag til undersøgelsen, den objektive undersøgelse, materiale til supplerende undersøgelser samt udarbejde forslag til konklusion</i>	<i>Ses, Dem, Sup</i>	<i>Aud</i>	12	
5.2	<i>Kan udforme en obduktionserklæring og en supplerende erklæring</i>	<i>Ses, Dem, Sup</i>	<i>Aud</i>	12	
5.3	<i>Kan formulere en histologisk beskrivelse under supervision</i>	<i>Ses, Dem, Sup</i>	<i>Ssa</i>	12	
6	Kan formidle information angående en aktuel sag				

6.1	<i>Kan formidle oplysninger, fund og konklusioner indsamlet jf. målbeskrivelsens pkt. 1-5 til politi, supervisor og konferencer</i>	<i>Sup</i>	<i>360°, Sob</i>	9	
7	Kan kommunikere med undersøgte og pårørende				
7.1	<i>Kan formidle information relevant for den aktuelle sag, i det omfang det er muligt af hensyn til politiets efterforskning og indenfor tavshedspligtens rammer, til undersøgte og pårørende</i>	<i>Ses, Sup</i>	<i>Ssa</i>	9	
7.2	<i>Kan udvise empati og lægelig omsorg for undersøgte og pårørende</i>	<i>Sup</i>	<i>Sob</i>	3	
8	Kan tilrettelægge opgaver i samarbejde med andre personalegrupper				
8.1	<i>Kan tilrettelægge egne opgaver og arbejdsgange hensigtsmæssigt</i>	<i>Sup</i>	<i>Sob</i>	3	
8.2	<i>Kan samarbejde med medarbejdere på afdelingen og eksterne samarbejdspartnere</i>	<i>Sup</i>	<i>360°, Sob</i>	3	
8.3	<i>Kan deltage i mindre arbejdsgrupper, planlægning af aktiviteter f.eks. vagtplanlægning, undervisningsplanlægning el.lign.</i>	<i>Sup</i>	<i>Sob</i>	3	
9	Kan praktisere afdelingens sikkerheds- og hygiejneinstruks				
9.1	<i>Kan være opmærksom på eget og andres arbejde så afdelingens sikkerheds- og hygiejneinstrukser overholdes</i>	<i>Sus</i>	<i>Sob</i>	6	
10	Kan beskrive retsmedicinerens rolle ved ulykkes- og skadesforebyggelse			9	

11	Kan anvende videnskabelige publikationer i det daglige arbejde				
11.1	<i>Kan vælge videnskabelige publikationer relevante for aktuelle sager og anvende informationerne</i>	Ses, Sup	Ssa	6	
11.2	<i>Kan fremlægge emner fra videnskabelige publikationer ved for eksempel møder eller journalclubs</i>	Ses, Sup	Sob	9	
12	Kan udføre arbejdet i henhold til love og andre forordninger				
12.1	<i>Kan praktisere efter regler som gælder for lægers arbejde generelt, herunder "Sundhedsloven", "Bekendtgørelse om lægers adgang til at konstatere dødens indtræden, foretage ligsyn, udstede dødsattest og foretage obduktion", "Vejledning om ligsyn, indberetning af dødsfald til politiet og dødsattester m.v." og "Vejledning om udfyldelse og indberetning af dødsattester" eller den til enhver tid gældende tilsvarende lovgivning</i>	Ses, Sup	Sob	6	
12.2	<i>Kan praktisere i henhold til love og andre forordninger, med særlig betydning for retsmedicinernes arbejde, herunder "Cirkulæreskrivelse om foretagelse af lovmæssig obduktion i tilfælde af dødsfald, der må antages at stå i forbindelse med misbrug af euforiserende stoffer", "Vejledning til politiet om ligsyn, obduktion og transplantation m.v." og "Cirkulære om foretagelse af retslægelige</i>	Ses, Sup	Sob	6	

	<i>ligsyn og obduktioner m.v.” eller den til enhver tid gældende tilsvarende lovgivning</i>				
13	Kan udøve omhu og samvittighedsfuldhed i arbejdet som retsmedicinere				
13.1	<i>Kan varetage forløbet af egne sager og sikre kvaliteten af disse samt være bevidst om egne begrænsninger og handle derefter</i>	<i>Ses, Sup</i>	<i>360□, Sob</i>	6	

3.2 Kort beskrivelse af lærings metoder samt hvordan de anførte kompetencevurderingsmetoder skal anvendes på det enkelte ansættelsessted

Fremgår af målbeskrivelsen.

Kompetencevurderingsmetoder

Fremgår af målbeskrivelsen.

3.3 Vejledningskursus

Kurset er obligatorisk for læger ansat i introduktionsstilling.

Formål: At give deltagerne de nødvendige forudsætninger for at kunne vejlede og supervisere andre.

Kurset skal:

- Styrke deltagernes viden om, og færdigheder i, pædagogisk tilrettelæggelse – her under identificering af deltagerforudsætninger og deltagerbehov.
- Bibringe deltagerne en basal viden om, hvilke faktorer, der fremmer og hæmmer læringsprocesser med henblik på at fremme et godt læringsmiljø i en afdeling.
- Styrke deltagernes forudsætninger for at kunne varetage vejlederens rolle og funktion - herunder rådgivning, instruktion, supervision og evaluering.

Se endvidere <http://www.videreuddannelsen-syd.dk/wm130325>

4. Uddannelsesvejledning

Under ansættelsen **skal** der gives uddannelsesvejledning som anført i målbeskrivelsen. Der skal efter behov tilbydes karrierevejledning og hjælp til specialevalg.

Organisering

Afdelingsledelsen har uddelegeret det formelle og organisatoriske ansvar for den lægelige videreuddannelse til den uddannelsesansvarlige vicedirektør (UVO), som tilrettelægger den enkeltes læges uddannelsesplan i afdelingen. UVO har så vidt muligt taget de kurser der er tilgængelige i regionen og det tilstræbes at alle hovedvejledere har vejlederkursus.

Uddannelsesplan

Der udkommer løbende vagtplan for personundersøgelsesvagten. Den uddannelsessøgende læge får så vidt det er muligt adgang til uddannelsesrelevante arbejdsopgaver.

Uddannelsesvejledning

UVO udpeger en hovedvejleder for den uddannelsessøgende som forestår introduktion til afdelingen, introduktionssamtale, justeringssamtaler og evalueringssamtale. UVO deltager ved behov i samtalerne, dersom enten hovedvejleder eller uddannelsessøgende ønsker det. Antallet af justeringssamtaler vurderes ad hoc. Dersom det vurderes at der er proble-

mer med at opnå de forventede kompetencer som planlagt inddrages PUF- lektor i forløbet.

Supervision og klinisk vejledning i det daglige arbejde

Alle fagområdets speciallæger fungerer som daglige kliniske vejledere og det tilstræbes at der gives direkte feedback på det daglige arbejde, mens mere generelle ting samles og hovedvejlederen inddrages, hvis der er et behov. Som hovedregel er det UVO som underskriver logbogen, men andre af fagområdets speciallæger, der har indblik i den uddannelsessøgendes kompetencer vil også kunne underskrive kompetencelisterne.

5 Evaluering af den lægelige videreuddannelse

Alle ansættelsesforløb, som den uddannelsessøgende læge deltager i, skal evalueres i det elektroniske web-baserede system www.evaluer.dk.

Bekendtgørelsen om uddannelse af speciallæger stiller krav om, at yngre lægers evalueringer af uddannelsesstederne skal offentliggøres, hvilket i anonymiseret form ligeledes sker på www.evaluer.dk

Ved afslutningen af et delforløb vil systemet via mail eller sms minde uddannelseslægen om at evaluere det aktuelle forløb. Det er derfor vigtigt, at systemet er opdateret med gældende mobilnummer og e-mailadresse. Når der er foretaget en evaluering, vil den til afdelingen tilknyttede uddannelsesansvarlige overlæge modtage en mail med evalueringen. Ingen andre får en kopi, så ingen andre overlæger eller vejledere kender til evalueringen.

6. Nyttige kontakter

Uddannelsesansvarlige overlæger

Der henvises til hjemmesiden for det enkelte ansættelsessted.

Postgraduat klinisk lektor for denne uddannelse:

Findes på hjemmesiden for det regionale videreuddannelsessekretariat:

<http://www.videreuddannelsen-syd.dk/wm119910>

Specialeselskabets hjemmeside

www.forensic.dk

Sundhedsstyrelsen

www.SST.dk

Regionale sekretariat for lægelige videreuddannelse i Region Syddanmark

www.videreuddannelsen-syd.dk